MARIANA MARIN'S POETRY: A LYRICAL PARAPHRASE OF ANNE FRANKE'S DIARY

Angelica BĂEȚAN (STOICA)
"Petru Maior" University of Târgu-Mureș

Abstract: Our paper reveals a comparatistic approach of Anne Franke's diary and the pseudodiary of Mariana Marin from her volume Aripa secreta. The bond of the two literary works dominated merely by the direct and authentic confession is emodided by the same tension of the told and the hidden/untold. The interpretative grid proposed enforces the profoundly existentialist note of the poetess. Our endevour, reported to the critical reception of the epoch, highlights the manner in which the experience and the reflection embrace in the author' work.

Keywords: diary/pseudodiary, mask, allegory, teatricality, anticalliphile poetics.

Citind poemele Marianei Marin ne dăm seama că nu este autoarea unui lirism dulceag şi nici semnatara unei lirici artificiale. Poeta este dominată în discursul liric de propria-i interioritate. Când acest exerciţiu al introspecţiei este în exces, autoarea se detaşează cu ironie faţă de eul propriu.Versurile devin incomode, ele se pliază pe un şir de metafore, simboluri, cuvinte-cheie ce devin motive ale liricii sale şi permit cititorului să intre în lumea(realitatea) poemului. ,,Realitatea" este un spaţiu larg cu multe conotaţii.

În studiul nostru vom evidenţia raportul ce se stabileşte în poezia Marianei Marin între natura confesiunii directe şi planul poeziei ca discurs sau maniera în care se gestionează în creaţia sa trăirea şi reflexia. Analiza comparativă se va îndrepta către volumul de versuri ,,Aripa secretă", relevând axa sinusoidală a tensiunii poematice care oscilează între autenticitatea trăirii şi camuflarea eului prin artificiul ales(poeta îşi ascunde identitatea în spatele personajului Anne Frank). Vom aborda din perspectiva conceptelor ,,mască", ,,alegorie", ,,teatralitate", ,,textualizare" filonul liric al poetei, evidenţiimd în final nota profund existenţialistă a creaţiei sale. Întreg demersul este raportat la receptarea critică a volumului de poezii.

La publicarea volumului - ,,Aripa secretă" [1], discursul liric devine mai transparent, mai cristalin în raport cu volumul de debut al autoarei- ,,Un război de o sută de ani(utopii şi alte poeme de dragoste). Este construit ca o parafrază lirică la jurnalul Annei Frank.[2] Acest volum

[1] Mariana Marin, *Aripa secretă- versuri*, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1986.

[2] Pentru prima oară în româneşte versiunea definitivă a *Jurnalului Annei Frank* tradusă după originalul neerlandez apare la Ed. Humanitas, Bucureşti, 2011(traducere din neerlandeză şi note de Gheorghe Nicolaescu). Jurnalul, păstrat în două versiuni ale aceleiaşi autoare, a fost publicat pentru prima dată în Ţările de Jos în 1947 într-o ediţie îngrijită de tatăl Annei, Otto Frank. Acesta a realizat o compilaţie pe baza celor două versiuni originale ale fiicei sale, renunţând la unele pasaje care ar fi ştirbit memoria fostei soţii şi a celorlaţi locatari ai Anexei sau care făceau referiri la teme de sexualitate.

Ediţia publicată de tatăl Annei a servit ca punct de plecare pentru numeroase traduceri în diverse limbi străine. Prima traducere românească a fost realizată de Constantin Ţoiu şi a fost publicată în 1959 la Editura Tineretului, Bucureşti.

A apărut în 1986 la Amsterdam o ediţie critiică a *Jurnalului Annei Frank,* în care au fost prezentate integral diversele versiuni cunoscute până în acel moment. La sfârşitul anilor 90 au mai fost

BDD-A21888 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-19 21:33:02 UTC)

a fost aspru cenzurat.Pentru a-şi asigura publicarea versurilor, autoarea a recurs la un artificiu:„personajul” care vorbeşte şi despre care se vorbeşte în poezie este aici Anne Frank, fetiţa olandeză, victimă a nazismului, autoare a celebrului, astăzi, *Jurnal.*

Personajul care a inspirat-o pe Mariana Marin reprezintă o realitate înfricoşătoare prin destinul său tulburător. Anne Frank s-a născut în 12 iunie 1929 la Frankfurt pe Main(Germania), ca fiică a lui Edith şi Otto Frank. Instaurarea lui Hitler la putere şi începutul persecuţiilor antisemite, obligă această familie evreiască să emigreze în Ţările de Jos, la Amsterdam, unde avea relaţii de afaceri, specializându-se în vânzarea de condimente. Anne, împreună cu sora ei Margot învaţă repede la şcoală neerlandeza, limba în care va fi scris, dealtfel, jurnalul. Şi aici soarta evreilor devine similară celei din Germania sau Polonia, după invadarea Ţărilor de Jos de către Germania nazistă şi capitularea lor.(1940). Otto Frank şi-a dat seama că, pentru a scăpa de deportare, trebuie să se ascundă. Amenajează în acest scop o parte din clădirea în care funcţiona firma sa, aşa-numita Anexă. Familiei sale i se mai alătură încă patru persoane, locatarii Anexei sperând că vor supravieţui datorită ajutorului „protectorilor” lor neerlandezi. Anne scrie în cei doi ani de clandestinitate noi povestiri şi consemnează tot ce i se întâmplă într-un jurnal- care începe în 12 iunie 1942, ziua când împlinise 13 ani, şi sfârşeşte la 1 august 1944, după debarcarea Aliaţilor în Normandia, într-un moment în care victoria asupra Germaniei părea iminentă În 4 august 1944, clandestinii din Anexă sunt arestaţi de serviciul de informaţii şi spionaj al SS, probabil în urma unui denunţ. Cei opt locatari sunt deportaţi în lagărul Westerbork de pe teritoriul Ţărilor de Jos, după care sunt urcaţi în ultimul tren care a plecat de aici spre Auschwitz. Cu excepţia lui Otto Frank, toţi vor muri.Transferate în lagărul Bergen-Belsen, Anne şi sora ei au murit, probabil de tifos, în februarie sau martie 1945.

Ceea ce leagă *jurnalul* Annei Frank de *jurnalul* intim al autoarei Mariana Marin reprezintă aceeaşi tensiune dintre ceea ce este spus şi ceea ce rămâne ascuns, creând o stare de veghe, artistică, lirică. Anne este doar o fetiţă de treisprezece ani care sesizează ineditul în lucruri, în cotidian:„Hârtia este mai răbdătoare decât oamenii”; „Nu, în aparenţă nu-mi lipseşte nimic, în afară de o Prietenă. ...vreau ca acest jurnal să fie prietena însăşi, iar această prietenă se va numi Kitty.”Un caiet cartonat, o abstracţie dobândeşte corporalitate, stabilindu-se o legătură afectivă între Anne şi Kitty, relevată la nivelul discursului confesiv: „Vai de mine, acum te zăpăcesc şi pe tine. Iartă-mă, dar nu-mi place să tai ce-am scris şi aruncatul hârtiei este interzis în vremurile acestea de criză de hârtie.”; Pline de lirism sunt şi formulele de adresare: „Dragă Kitty”, „A ta, Anne”.

Mariana Marin alege în volumul „Aripa secretă” tehnica pseudojurnalului, poemul său transformându-se uneori într-o demonstraţie tezistă. Mircea Mihăieş[3] evidenţiază „poetica anticalofilă” care pune stăpânire pe discurs, transformând poemul dintr-un obiect estetic într-unul epic şi etic. Criticul consideră că „războiul” Marianei Marin este al neputinţei de a reda simultan şi trăire şi reflexie. Spre deosebire de primul volum al autoarei, asistăm la o recesiune a mijloacelor stilistice. În ciuda acestui fapt, poemul se scrie pe sine. Într-adevăr este evidentă tendinţa epicizării, iar faptul că autoarea apelează la subterfugiile retorismului îi diminuează acea nelinişte a poemului pe care o transmite de obicei. Dacă s-ar putea trasa o coordonată valorică, aceasta ar descrie intersecţia confesiunii totale ţi obscurizarea eii definitivă. Autoarea nu cade prea des pradă acestei „drame epice”, astfel încât poemul „ţâşneşte orgolios”. De aceea, criticul mizează pe valoarea artistică a poemului:„*Arheologia imaginară a Marianei Marin coboară, înainte de orice, în adâncurile propriei fiinţe.*

descoperite ulterior cinci file necunoscute ale manuscrisului original care şi-au găsit ulterior locul în ediţia definitivă.

[3] Mircea Mihăieş, *Cronica literară- Turneul candidaţilor(XIV),* În Orizont, nr. 18, 1987, p. 43.

BDD-A21888 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-19 21:33:02 UTC)

Identificarea cu Anna Frank se produce la nivelul biografiei creatorului şi nu a vieţii poemului."

Viziunea interpretativă care abordează ,,retorica anticalofilă şi antipoetizantă" este diferită la Marin Mincu care integra poezia Marianei Marin textualismului. Criticul porneşte în demersul său[4] de la raportul ce se stabileşte între autor şi cititor. Când autoarea se adresează în primul ei volum de versuri:,,Nu-ţi fie teamă, cititorule!" este atestat noul raport ce se stabileşte între instanţa textului şi instanţa lectorială, ,,un raport de substituire prin care acţiunea poetică se deplasează definitiv către receptor." Acesta este invitat în sala de disecţie, urcat pe masa de operaţie, trezindu-se cu ,,organele alături", îmbărbătat fiind de poetă prin respiraţie gură la gură. Cititorul nu este abandonat în faţa instanţei transcendente a textului, căci acesta pare că se scrie singur pe măsură ce se derulează lectura. Nimic nu se mai interpune între lectorul tot mai important care, de acum ştie tot şi autorul aproape impersonal ce se ascunde în actul indiferent de descriere.

Prin actul cititului şi al scrisului are loc îndepărtarea de real. Sunt omologate doar evenimentele ce se petrec în text, transcriindu-se o ,,autobiografie textuală" în care pulsaţia vitală va fi înlocuită cu ,,descrierea obiectelor prin saltul mortal în ficţiune". Asistăm astfel ,,la grozăviile unui spectacol textual"- conchide criticul, în care rostirea este neutră ca şi cum s-ar derula în gol un discurs ce se scrie pe sine, fără o implicare din partea subiectului. Marin Mincu percepe poezia Marianei Marin cu o dominantă a textuării. Considerăm că această perspectivă critică nu surprinde pulsul poemelor Marianei Marin, de natură existenţială. Răspunde mai ales atmosferei criticii deceniului 80, dominat de disputa dintre textualism sau postmodernism. La această provocare, Octavian Soviany[5] conchide că această dispută reprezintă expresia unui orizont ontologic al apocalipticului. Sunt câţiva poeţi care pot fi încadraţi textualismului cum ar fi Bogdan Ghiu, Petru Romoşan, Gheorghe Iova, Aurel Pantea sau Matei Vişniec, Mariana Marin neavându-şi locul între ei, fiind o poetă existenţialistă. Mircea Cărtărescu o numeşte chiar ,,neoexpresionistă".

, Considerăm că poemul său constituie o provocare atunci când autoarea împrumută o mască-pretext pentru a putea transmite necenzurat mesajul liricii sale, propriile trăiri. Receptarea versurilor are mai multe ipostaze. În primul rând trebuie decodificate aluziile culturale prezente. Volumul ne oferă o lectură derivativă, expresie a fuziunii discrete dintre mască şi alegorie în acest joc al definirii propriei identităţi. Masca intră în relaţie cu identitatea.

La nivelul versurilor se poate urmări traiectul imaginarului măştii, dinspre exterior către interior, într-un joc al schimbării relaţiei dintre mască şi identitate. Ce este o mască? În sens restrâns este un chip fals, în spatele căruia ne putem ascunde figura pentru a ne deghiza. În sens larg, masca este un obiect care poate înfăţişa atât o faţă omenească, cât şi figura unui animal, care poate acoperi întregul chip, cât şi o parte a lui pentru a deghiza purtătorul sau pentru a-i ascunde identitatea. (Montandon, apud Permet, 1988, p. 13) Albert Elsen, în Temele artei, [6] consideră că principalul rol pe care îl îndeplineşte masca este acela al schimbării înfăţişării, accentul punându-se pe intenţia purtătorului de a-şi shimba identitatea. Ronald Grimes oferă o perspectivă fenomenologică, realizând o tipologie a momentelor implicate în procesul mascării: 1. Concretizare 2. Ascundere 3. Întrupare 4. Expresie. Funcţiile pe care le identifică autorul rezultă doar din luarea în considerare a măştii în calitatea ei de acţiune simbolică. În studiile despre măşti se poate explica termenul de *persona*

[4] Marin Mincu, *Două poete tinere,* În România literară, nr. 15, 1985, p. 24.
[5] Octavian Soviany, *Apocaliptica Textului(Încercare asupra textualismului românesc),* Ed. Paliimpsept, Bucureşti 2008.
[6] Albert E Elsen, *Temele artei,:o introducere în istoria şi aprecierea artei*, trad. Toescu Crişan, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1983

BDD-A21888 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-19 21:33:02 UTC)

introdus de Jung, pentru a desemna o mască compatibilă cu un rol acceptat din punct de vedere social, în spatele căreia un individ își poate ascunde trăirile interioare, sentimentele cele mai intime și impulsurile pentru a se adapta societății în care trăiește. Funcția socială- mască și identitate- este predominantă în studiile despre măști. Acest traseu dinspre exterior spre interior este realizat alegoric, pendulându-se sensibil de la *cineva* către *altcineva,* conturându-se condiția artistului care supraviețuiește unui regim politic coercitiv. Autoarea construiește alegorii ample redefinindu-se mereu. „Figură de gândire constând dintr-o suită de simboluri coerente semantic, prin intermediul cărora se concretizează, sub forma unor tropi, o serie de noțiuni abstracte”[7] , alegoria complinește teatralitatea măștii, mai ales că lanțul tropilor (metafore, personificări) se înscriu într-o sferă semantică unitară.

Nota de teatralitate a autoarei își va lăsa amprenta asupra stilului său artistic așa cum însăși afirmă: *„Iată cum mă furișez eu la granița dintre stiluri*.” Poeta oscilează între „sinceritate și artificialtatea poetică a confesiunii, între sensibilitatea morală și cea estetică”[8]. În primul său volum, *Un război de o sută de ani* autoarea se distinge printr-o mare atenție acordată vibrației emoționale. De la un volum la altul însă realitatea sufletească se metamorfozează- poeta se desprinde ușor de teroarea poemului ca limbaj al mărturisirii. În volumul *Aripa secretă* nu mai poate prețui analiza situației că se expune într-un vers ,ci pe faptul că rostește un adevăr descoperit printr-o profundă experiență de viață și de creație. Astfel acel „tu„ ambiguu (când autorul vorbește cu sine sau se adresează cititorului) este substituit cu Anne Frank. Intenția autoarei de a integra materialul liric într-o rețea intertextuală este evidentă încă din titlu.

. Mariana Marin și-a compensat foamea de epic în mod simplist. Scrie în mod surprinzător poeme tematice, în ciuda faptului că este menită unor confesiuni directe despre marile teme :viața, moartea, iubirea, tinerețea pură, utopică. Chiar și în acest volum putem găsi însă secvențe de desprindere din epicul elocvent și de integrare în nuanța fină a elegiilor:*„E dusă vremea / ce fruntea-mi de copil voia să ardă. // E dusă liniștea poemului/ în care personajul murea fericit, / pe paralelele aurii, / în care singur visând sub pielea albă visul / își aduna cenușa și-apoi râdea / de suplele anestezii. // De leg un cuvânt de altul / moartea o îndur / dintre un sunet însetat și vagul / ce îmi încendiază mâna. // E dusă carnea suplă din cuvinte și iar ne vrea / noroiul peste care se întinde.”* (Elegie) Poeta se războiește cu realitatea prin intermediul simbolului ales. *„Realitatea ți-a pătruns și azi pe sub ușă. // Ce liniște pe sub unghii! / Ce dezmăț de idei! / Ceasul pe dinlăuntrul tău mănâncă.’’*

Mariana Marin reușește să creeze în volumul „Aripa secretă” alt gen de tensiune, dar păstrează în cele din urmă „corporalitatea” poemului. Căutarea adevărului creează un circuit al mitizării și demitizării. În multe poeme ale acestui volum, autoarea își transpune eul liric prin masca personajului ales. Iremediabil se stârnește curiozitatea cititorului pentru universul „personajului” creat. Dacă ținem seama de idea subliniată de Canetti, cum că masca este „ceva ce nu se transformă, e inconfundabilă și de durată”[9] , înțelegem că asumarea ei are efect terapeutic, eliberând actul creator de o anume tensiune și suferință, prezente constant în alte volume. Autoarea pendulează sensibil de la cineva către altcineva în poemele în care se transpune în masca personajului ales. „Efectul măștii este în primul rând exterior. Ea dă naștere unei figuri”[10] afirmă Canetti, vorbind despre contururile măștii. Intertextul va suda în poeme legătura dintre autoare și modelul ales. Amândouă, trăind în perioade diferite trăiesc

[7] Angela Bidu- Vrânceanu, Cristina Călărașu, LilianaIonescu-Ruxăndoiu...*Dicționar de Științe ale limbii,* Ediția a 2-a, Edit. Nemira, București, 2005.
[8] ibidem
[9] Elias Canetti, *Masele și puterea*, ediția a II-a revizuită, trad rom. Amelia Pavel, Editura Nemira, București, 2008, p. 509.
[10] Ibidem, p. 508

BDD-A21888 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-19 21:33:02 UTC)

într-o lume a claustrării.În jurnalul[11] pe care îl scrie, Anne Frank nota:*„Probabil că te interesează să afli cum e, după părerea mea, să stai ascunsă…Mă simt mai degrabă ca într-o pensiune foarte ciudată, în care îmi petrec vacanța. O concepție destul de bizară despre clandestinitate, dar așa stau lucrurile.Anexa este un ascunziș ideal. Chiar dacă este igrasios și înclinat, nu vei găsi în tot Amsterdamul, ba poate chiar în toată Olanda, un ascunziș mai confortabil amenajat…Aproape fără excepție, n-am notat până acum în jurnalul meu decât gânduri; de povești drăguțe, pe care să le pot citi și altora, încă n-am avut timp. Dar voi încerca în viitor să nu mai fiu sentimentală, sau să fiu mai puțin, și să fiu mai fidelă realității.”*Anna se adresează jurnalului Kitty.

Omul își caută propria identitate prin modelul cultural pe care și-l alege. În poemul Marianei Marin, cele două identități –autoarea și Anne- converg, se suprapun într-o suită alegorică:„*Ce ușor îmi vin cuvintele, Anne, / când scriu despre tine, / despre jurnalul tău numit Kitty, despre sora ta Margot, / Ce chin erau până acum! / Totul e să ai un sentiment, / o cauză dreaptă și să vrei să trăiești. / Poemul își înfige atunci rădăcinile în pământ, / desparte cu nuieluța de alun / ceea ce e de ceea ce suntem / și-apoi le adună. / Poemul e o ființă democrată. / o ființă morală. / Lui îi crește capul / chiar și sub cizmele în marș.”(*Rădăcini) Lectura interpretativă a poemului deschide problematica textului dincolo de cauzalitatea locală(sensul local-regimul comunist, totalitar) spre un sens global coonstând în opoziția libertate/claustrare, determinată de contextul social-istoric(cel al războiului, de exemplu).

Poemul debutează cu un monolog adresativ, marcat de prezența adverbului ce implică ideea de superlativ:„*Ce ușor îmi vin cuvintele, Anne, / când scriu despre tine.”* Este sugerată legătura strânsă a poetei cu personajul în spatele căruia se refugiază și care o inspiră. Curiozitatea cititorului crește pentru că Mariana Marin a ales o singură dată să-și creeze un personaj constant , pe parcursul unui întreg volum de poezii la care să se raporteze în variate forme. Gombrowicz atrage atenția asupra efectelor măștii, dar este conștient că societatea însăși se face răspunzătoare de configurarea unui climat în care forma sau masca corespunzătoare unui individ este inevitabilă. „ *În realitate, problema se prezintă în felul următor: ființa umană nu se exprimă în mod nemijlocit și conform cu natura sa, ci întotdeauna într-o anumită formă, iar forma aceea, stilul, felul de a fi nu pornește numai din noi, ci ne este impus din afară...*”[12] Astfel, poezia Marianei Marin, dintr-o dată nu mai comunică totul, apelând la teze și metafore , devine demonstrativă. Autoarea chiar își motivează alegerea făcută: „Victimă a obtuzității spirituale care s-a însoțit de atâtea ori în istorie cu moartea, destinul Annei Frank a rămas pentru mine multă vreme un fel de seismograf de tip moral și un semn de întrebare…ce s-ar fi întâmplat dacă Anne Frank ar fi devenit scriitoare, așa cum își dorea? Care ar fi fost temele de care s-ar fi simțit apropiată, ce tip de expresie i-ar fi reflectat gândurile? Ce-ar fi însemnat pentru ea mai târziu experiența celor doi ani petrecuți în aripa secretă a unei clădiri din Amsterdam, departe de nebunia cu chip uman care stăpânea lumea? Departe și totuși în mijlocul ei.[13]Mariana Marin aparține și ea unei lumi care a reintrat sub „o altă zodie întunecată”.

Această primă secvență a poemului „Rădăcini” este urmată de precizarea acelor „pârghii” sufletești care ajută creatorul de artă să supraviețuiască unui regim concentraționar. Sunt calități morale necesare atât poetei cât și fetiței ascunse în aripa secretă a imobilului:„*Totul e să ai un sentiment, / o cauză dreaptă și să vrei să trăiești”.* Sunt versuri care reflectă căutarea propriei identități. Funcția socială- mască și identitate – este predominantă în studiile despre măști. Destinul celor două ființe se împletesc prin forța, lupta,

[11] Jurnalul Annei Frank, 12 iunie-1 august 1944, versiune definitivă, Traducere din neerlandeză și note de Gheorghe Nicolaescu, Editura Humanitas, 2011, p. 24.
[12] Witold Gombrowicz, Ferdydurke, trad. Rom. Ion Petrică Editura Univers, București, 1996, p. 74
[13] Mariana Marin, *Aripa secretă*, Ed. Cartea Românească, București, 1986, p. 19

BDD-A21888 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-19 21:33:02 UTC)

voința de a învinge. Identitatea nu poate fi percepută ca o structură preexistentă, ci ca un act dinamic.

Ultima secvență se pliază pe definirea alegorică a poemului- intenție subtilă a unei ars poetica. Mariana Marin alege o suită de personificări, metafore. Poemul e o,, ființă morală", ,,o ființă democrată."Poemul se vrea a fi despodobit de strălucirile exterioare . Sugestivă este și prezența simbolică a nuielușei de alun, obiect magic ce departajează ,,ceea ce e " de ,,ceea ce suntem". Se întărește idea căutării propriei identități. Mesajul poetei vizând rezzistența poeziei se contopește în final cu toposul unei Olande supuse războiului:,,cizmele-n marș"(sugestia- metaforic redată- a ocupației țării). Astfel, în căutarea identității, poeta joacă un rol alternativ, se regăsește, apoi își reia masca, se exprimă alegoric în raport cu rolul poeziei și al creatorului de artă. Acest traiect al autoarei poate fi urmărit secvențial într-o hartă simbolică ce înregistrează progresiv ipostazele sale existențiale.

Rămânând tot în sfera definirii poeziei și a condiției poetului, putem releva contrastiv intențiile poematice a optzeciștilor, relevând existențialismul Marianei Marin. Astfel la Bogdan Ghiu textul face parte din poem: ,,*Mă apăr de ceea ce / mă înconjoară / și scriu un poem debil / pe care îl părăsesc."(Poem)* sau ,,*Scriu un poem cu latura de 1 metru / de pe care să mă arunc"(Poem).* La Mariana Marin textul este o formă a realității, poemele se scriu în afara ei, iar lumea de care se ferește se creionează pe foaie: ,,*Să sucești gâtul poemului / când afli că el se scrie și în afara ta? / Chinuitoare revoltă și fără obiect. / Nu/ți fie teamă; / există oricând cineva / (o gură lipicioasă) / care să-ți șoptească adevărul zilei de mâine / și istoriei diinapoi*. "(Elegie) Poezia Marianei Marin își păstrează actualitatea, dovadă fiind prezența interpretării operei sale în reviste, studii literare.

BIBLIOGRAFIE

Bidu- Vrânceanu, Angela, Călărașu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana Mancaș, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicționar de științe ale limbii*, București, Ed. Nemira, 2005.

Boldea, Iulian, *Scriitori români contemporani*, Târgu-Mureș, Ed. Ardealul, 2002.

Canetti, Elias, *Masele și puterea,* ediția a doua revizuită, trad. Rom. Amelia Pavel, Ed. Nemira, București, 2008.

Cistelecan, Alexandru, *Poezie și livresc*, Ed. Cartea Românească, București, 1987.

Elsen, E. , Albert, *Temele artei- o introducere în istoria și aprecierea artei*, trad. Toescu Crișan, Ed. Meridiane, București, 1983.

Felea, Victor, *Aspecte ale poeziei de azi(***)*, Cluj- Napoca, Ed. Dacia, 1984.

Frank, Anne, *Jurnalul,* 12 iunie-1 august 1944, versiune definitivă, Trad. Din neerlandeză și note de Gheorghe Nicolaescu, Ed. Humanitas, București, 2011.

Fontanier, Pierre, *Figurile limbajului*, Traducere, prefață și note de Antonia Constantinescu, Editura Univers, București, 1977.

Gombrowicz, Witold, *Ferdydurke*, trad. Rom. Ion Petrică, Ed. Univers, București, 1996.

Grigurcu, Gheorghe, *Existența poeziei*, Ed. Cartea Românească, București, 1986.

Lefter, Ion Bogdan, *Filo- feminisme. În: Postmodernism. Din dosarul unei ,,bătălii" culturale.*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2000.

Manolescu, Nicolae, *Despre poezie*, Ed. Cartea Românească, București, 1987.

Marin, Mariana, *Un război de o sută de ani(utopia și alte poeme de dragoste),* Ed. Albatros, București, 1981.

Marin, Mariana, *Aripa secretă*, Ed. Cartea Românească, 1986.

Pop, Ion, Jocul poeziei, Ed. Cartea Românească, București, 1985.

BDD-A21888 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-19 21:33:02 UTC)